

**ปัญหาและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพ
ในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย**
**Problems and Solutions for Occupational Group'
Self- Development Held in Mae Suai Municipality,
Mae Suai District, Chiangrai Province**

นนุช ศรีธิ*
ยงยุทธ ชัยรัตนาวรรณ**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มอาชีพ 12 กลุ่มอาชีพ รวมทั้งสิ้น 36 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย คือด้านการผลิต พบปัญหาขาดแคลนทรัพยากร วัตถุดิบ และแรงงานที่ใช้ในการดำเนินการผลิต วัตถุดิบมีราคาแพง สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิต ขาดทักษะและความชำนาญ ขาดแหล่งเรียนรู้และแหล่งข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ สินค้ามีคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ สินค้าไม่เป็นที่รู้จักทั่วไป และสินค้าไม่มีมาตรฐานรับรองหรือ อย. จึงทำให้ลูกค้าไม่มั่นใจในคุณภาพของสินค้า ส่วนด้านการตลาด พบปัญหากลุ่มอาชีพไม่มีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน ไม่มีการขยายตลาด เพราะมีคู่แข่งจำนวนมาก และขายสินค้าได้ไม่แน่นอน ส่งผลให้รายได้ไม่แน่นอนตามไปด้วย ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบปัญหาสมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ขาดความสามัคคี ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดการแบ่งแยกกัน สมาชิกไม่รู้ลึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน สมาชิก

* บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาการจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2554) ปัจจุบัน ทำงานตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลตำบลแม่สรวย

** Ph.D.(Business Administration) สถาบันศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2549) ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขาดการฝึกฝนถ่ายทอด และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน และ ด้านการเงิน พบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอในการดำเนินการผลิต ต้นทุนสูงสินค้าที่ฝากขายเก็บเงินได้ช้ามากบางกลุ่มผลิตสินค้าได้จำนวนน้อยไม่ตรงตามเป้าหมายและความต้องการของลูกค้า และบางกลุ่มผลิตได้จำนวนมากแต่ขายได้จำนวนน้อย

แนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการผลิต กลุ่มอาชีพควรใช้ทรัพยากรภายในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุน ใช้แรงงานจากสมาชิกในกลุ่มเอง ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเน้นผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับให้เป็นสินค้า OTOP ของชุมชน ส่วนด้านการตลาด มีแนวทาง คือ ควรมุ่งเน้นการผลิตสินค้าเพื่อตลาดในชุมชน โดยให้สมาชิกในกลุ่มใช้ เพื่อให้สามารถนำไปประชาสัมพันธ์เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องในชุมชน เพื่อให้ได้การยอมรับในตัวสินค้า จึงขยายตลาดออกไปสู่ภายนอก ด้านการบริหารจัดการ มีแนวทาง คือ ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม ควรมีความเข้มแข็งและเสียสละ มีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มและแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน รวมถึงมุ่งเน้นให้สมาชิกเคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีความสามัคคี มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการของกลุ่มในระยะยาว เพื่อให้กลุ่มมีแนวทางในการปฏิบัติงาน และ ด้านการเงิน มีแนวทาง คือ ควรแก้ไขสภาพคล่องทางการเงินของกลุ่ม โดยพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดจากการระดมทุนลงหุ้น เพื่อไม่ให้เกิดการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานอื่น มีการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน และชี้แจงให้สมาชิกได้รับทราบ จัดสรรเงินบางส่วนเพื่อเป็นต้นทุนและเงินสำรองใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เสมอภาค และทั่วถึง

คำสำคัญ : ปัญหาและแนวทางการแก้ไข, กลุ่มอาชีพ

Abstract

The purposes of this study aimed to investigate the problems and solutions for the occupational group' self-development held in Mae Suai District, Chiangrai Province in terms of their production, marketing, financial, and organizational administrations. For data gathering, 36 respondents out of the 12 occupational groups living in the area of Mae Suai Municipality, Mae Suai District, Chiangrai Province were randomly sampled. The findings of the study revealed that the problems of the occupational group'

self-development held in Mae Suai Municipality, Mae Suai District, Chiangrai Province revealed that their inadequate and expensive amounts of natural resources and labor forces used for goods production, non-skilled human resources and understandings of goods production, no indigenous centers and databases related to new product packaging and product designs, as well as the buyers' no brand-named and disqualified quality of required products were mostly seen in terms of their production. As their occupational group' no sales distributors and marketing expansion together with their uncertain numbers of goods distribution causing the underestimated amounts of their incomes were mostly seen in terms of their marketing, the staffs' no participation in their working operations, no organizational cooperation, no unity, no ideas-sharing, as well as the staffs' no awareness of ownership, no transferring practices, and no self-development on working performances were mostly seen in terms of their organizational administration. Also, their insufficient amounts of refunding supports served for goods production, its high rates of costs and late payments, some occupational group' fewer numbers of targeted and required goods as well as their outnumbers of products with its no sales distribution were mostly seen in terms of their financial aspects.

In terms of the solutions for the occupational group' self-development held in Mae Suai Municipality, Mae Suai District, Chiangrai Province, it was suggested that the provisions for the enhancement of their local natural resources utilization served for their cost reduction, their job employment, their implications of knowledge and local wisdoms, as well as their guaranteed OTOP 's of quality be all required in terms of the production, in terms of the marketing, it was also recommended that the provisions for the enhancement of not only their staffs' purchases of their own products sold in their communities, but also the goods promotion for their neighbors, and relatives were needed for their guaranty of goods quality and business expansion, in terms of the organizational administration, it was advised that the provisions for the enhancement of their community leaders' and committees' organizational strength and contribution, their stricter regulations served for their duties and job descriptions, the staffs' good manners on their organizational regulations and unity, as well as their working cooperation with other governmental organizations, their ideas-sharing , and networking participation in

long-term project planning management were all required for their on-going strategies for working operations, and in terms of the financial aspects, it was suggested that the provisions for the enhancement of the occupational group' self-assistances on effective financial management taken from their stock investment, the other financial institutions' no loans, as well as their self-accounting reports informed for their staffs, standby budgeting allocation supported for their costs and refunding budgets, and their fair beneficiaries were all needed.

Keywords : Problems and Solutions, Occupational group' self deployment

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานที่มั่นคงภายในประเทศ ประการหนึ่ง คือ การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจในชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิต บนฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ คุณค่าสินค้า บริการ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการลงทุนสร้างอาชีพ และรายได้ที่มีการจัดสรรประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ชุมชน รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศ รับทราบถึงปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริมอาชีพ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาลที่บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร โดยแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนด ให้กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาอาชีพ ให้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การ

บริหารส่วนจังหวัด เช่น งานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพแก่กลุ่มอาชีพ การสนับสนุนทุนดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร งานฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย เป็นต้น โดยกำหนดประเภทของกลุ่มงานภารกิจถ่ายโอนดังกล่าว เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกทำโดยอิสระ การส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน มีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นโดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนได้มีการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มอาชีพ ให้มีความสามารถในการผลิตการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งต่อไป (กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 1-3)

กลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย ก่อตั้งจากการรวมตัวของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สรวยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน รวมถึงการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งจะส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อนำไปสู่สังคมที่เรียกว่า สังคมอยู่ดี มีสุข ซึ่งปัจจุบันกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย มีจำนวนทั้งสิ้น 12 กลุ่ม (เทศบาลตำบลแม่สรวย. 2553 : 1-2) คือ กลุ่มผู้ปลูกกระเทียม กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า กลุ่มน้ำพริกตาแดง กลุ่มแม่ครัวแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มทำแคบหมู กลุ่มกระเทียมดอง กลุ่มทำขนมทองม้วน กลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร กลุ่มน้ำดื่มจอมแจ้ง กลุ่มบู้ชีวภาพ กลุ่มตัดเย็บผ้าห่ม และกลุ่มพรมเช็ดเท้า โดยมีเทศบาลตำบลแม่สรวย ให้การส่งเสริมสนับสนุนในด้านเงินทุน โดยให้กลุ่มอาชีพดังกล่าวกู้ยืมเงินทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ย ทั้งนี้เทศบาลตำบลแม่สรวย ได้ตั้งเป้าหมายให้ชุมชนสามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน รวมถึงชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่สรวย และแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2553-2555) ของเทศบาลตำบลแม่สรวย ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเกษตร และอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบันการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สามารถผลักดันให้เป็นวิสาหกิจชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการรวมกลุ่ม

จิรพรรณ กาญจนจิตรา (2540 : 189) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า กลุ่ม คือ บุคคลรวมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีกิจกรรมร่วมกันที่ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ มีการปฏิสัมพันธ์กัน มีความผูกพันว่าเป็นพวกเดียวกัน ทั้งกลุ่มและบุคคลแยกกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีความสนใจร่วมกัน และมีพฤติกรรมตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก กลุ่มเหล่านี้เป็นหน่วยสังคมขั้นพื้นฐานที่จะเสริมบุคลิกภาพและอุดมการณ์ของบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาของการบริหารจัดการธุรกิจ

การบริหารจัดการธุรกิจไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะมีหลายกลุ่มที่เริ่มต้นดำเนินงานแล้วทำได้ไม่นานก็ต้องล้มเลิก โดยมีปัญหาหลัก (ใจมนัส พลอยดี. 2541 : 144 - 164) ดังนี้

1. ปัญหาด้านการผลิตสินค้า
2. ปัญหาด้านการตลาด
3. ปัญหาการบริหาร
4. ปัญหาด้านการเงิน

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจชุมชน

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจชุมชนมีอยู่ 4 ประการ (ใจมนัส พลอยดี. 2541 : 144 - 164) คือ

1. ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน

กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้เงินทุนของตนเอง ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสิน ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินลงทุน มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากกว่าการพึ่งเงินกู้โดยไม่มีทุนสะสมของตนเองเป็นการชี้ว่า องค์กรเศรษฐกิจนั้นยังพึ่งตนเอง

ไม่ได้ ซึ่งขัดกับหลักการธุรกิจชุมชนที่ต้องการพึ่งตนเอง กลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งตนเองด้านเงินทุน หรือสามารถระดมทุนจากชุมชนได้เองจึงมีโอกาที่จะอยู่ได้ และเติบโตได้มากกว่ากลุ่มที่พึ่งเงินทุนจากการกู้ยืม

2. ปัจจัยด้านการตลาด

กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะเป็นกลุ่มที่มีลูกค้าที่แน่นอนและเพียงพอ ลูกค้าที่เป็น ผู้ค้าส่งที่รับสินค้าคราวละมาก ๆ ออกไปจำหน่าย ส่วนด้านค้าปลีกไม่มีลูกค้าที่แน่นอน แต่ต้องมีมากเพียงพอ ธุรกิจชุมชนที่มีผลผลิตไม่มากโดยทั่วไปจะอาศัยตลาดค้าปลีกเป็นสำคัญ แต่ถ้าหากเป็นผู้ผลิตสินค้าจำนวนมาก จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายของผู้ค้าส่งด้วย แต่กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ไม่มีตลาดแน่นอน เข้าไม่ถึงตลาด จะประสบความล้มเหลวในที่สุด

3. ปัจจัยด้านการผลิต

ความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบที่พิจารณาจากวัตถุดิบ ทักษะ และความชำนาญของผู้ทำ การผลิต นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญพอ ๆ กับโอกาสทางตลาด

4. ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ

ด้านระบบเงิน ระบบงาน และระบบบุคลากร ระดมทุนและสะสมทุน การบริหารกระแสเงินไหลเข้าและกระแสเงินไหลออก ควบคุมดูแลไม่ให้เกิดการขาดสภาพคล่อง ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ก่อประโยชน์ให้แก่กลุ่มมากที่สุด

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ กลุ่มอาชีพจำนวน 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูกกระเทียม กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า กลุ่มน้ำพริกตาแดง กลุ่มแม่ครูแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มทำแคบหมู กลุ่มกระเทียมดอง กลุ่มทำขนมทองม้วน กลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร กลุ่มน้ำดื่มจอมแจ้ง กลุ่มปู้ยชีวภาพ กลุ่มตัดเย็บผ้าห่ม และกลุ่มพรมเช็ดเท้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มอาชีพ 12 กลุ่มอาชีพ ในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มอาชีพ กลุ่มละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 36 คน

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลแม่สรวย นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ นักพัฒนาชุมชน ประธานและคณะกรรมการกลุ่มปฏีชีวิภาพ หมู่ที่ 12 และประธานและคณะกรรมการกลุ่มน้ำพริกตาแดง หมู่ที่ 5 รวมจำนวนทั้งสิ้น 11 คน มีรายชื่อดังนี้

1. นายวีรธรรม ปัญจันท์	นายกเทศมนตรีตำบลแม่สรวย
2. นายปรีชา ปวงคำ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดเชียงราย
3. นายยุทธพงษ์ สุริยะวงศ์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดเชียงราย
4. นายกรนิธ อุสาวดี	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเมืองเชียงราย
5. นางสาวฉฐาธาร สิทธิโท	นักพัฒนาชุมชน
สำนักงานเทศบาลตำบลแม่สรวย
6. นายอุดม พุทธะ	ประธานกลุ่มปฏีชีวิภาพ หมู่ที่ 12
7. นางดาหวัน ธาริยะ	คณะกรรมการกลุ่มปฏีชีวิภาพ หมู่ที่ 12
8. นายสุชาติ จัตรแก้วทพร	คณะกรรมการกลุ่มปฏีชีวิภาพ หมู่ที่ 12
9. นางสาวสมหมาย ชัยเลิศ	ประธานกลุ่มน้ำพริกตาแดง หมู่ที่ 5
10. นางบัวจันทร์ ไหญ่หลวง	คณะกรรมการกลุ่มน้ำพริกตาแดง หมู่ที่ 5
11. นางแดง กำแพง	คณะกรรมการกลุ่มน้ำพริกตาแดง หมู่ที่ 5

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มอาชีพเพื่อเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม พิจารณาจากกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับให้เป็นสินค้า OTOP มีตลาดรองรับที่แน่นอน สมาชิกให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มมีความเข้มแข็ง เสียสละ ทำงานด้วยความโปร่งใส และกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน โดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานราชการ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์จะต้องถามคำถามตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ที่ได้จากการตอบแบบ

สัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และด้านการเงิน มาประมวลผลเชิงคุณภาพ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวทางทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษา

1. ปัญหาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบปัญหา ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และด้านการเงิน ของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย ดังนี้

1.1 กลุ่มปลูกพืช ประกอบด้วย กลุ่มผู้ปลูกกระเทียม และ กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า ด้านการผลิต

พบปัญหาการดำเนินการผลิต คือ บางฤดูกาลวัตถุดิบมีไม่เพียงพอ หายาก และมีราคาแพง จึงต้องไปหาซื้อวัตถุดิบนอกท้องถิ่น ซึ่งทำให้ต้นทุนด้านการผลิตเพิ่มมากขึ้น สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิต ขาดแหล่งเรียนรู้และแหล่งข้อมูล ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขาดทักษะและความชำนาญ จึงไม่มีการพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งส่งผลให้สินค้ามีคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ รวมทั้งผลิตสินค้าได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ดังนั้นกลุ่มอาชีพจึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติม โดยจัดอบรมวิธีการผลิต สาธิต และพัฒนาสินค้ารูปแบบใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้นและจำนวนมากขึ้น

ด้านการตลาด

พบปัญหาไม่มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ที่แน่นอนและไม่มีการขยายตลาด ขาดสถานที่วางสินค้าจำหน่าย จึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือด้านการหาตลาดรองรับสินค้า ส่วนกลุ่มที่มีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน ก็ไม่สามารถผลิตสินค้าได้เพียงพอกับความต้องการของตลาด เพราะบางครั้งผลผลิตไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์เอาไว้

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

พบปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกบางคนลงทะเบียนเข้าหุ้นเป็นสมาชิก แต่ไม่เข้าร่วมการผลิตกับกลุ่ม และกฎระเบียบบางข้อไม่สามารถใช้บังคับได้ เช่น หากสมาชิกไม่เข้าร่วมประชุมเกิน 3 ครั้ง จะตัดออกจากการเป็นสมาชิก แต่กลุ่มไม่ทำ เนื่องจากเป็นเครือญาติกัน จึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือฝึกอบรมสร้างความเข้มแข็งให้สมาชิกในกลุ่ม

ด้านการเงิน

กลุ่มส่วนใหญ่พบปัญหาด้านสภาพคล่องทางการเงิน เพราะต้นทุนสูง ได้ผลผลิตน้อยไม่ตรงตามเป้าหมายและความต้องการของลูกค้า ไม่คุ้มกับต้นทุนที่จ่ายไป รวมทั้งเงินลงทุนไม่เพียงพอ จึงต้องการให้เทศบาลเข้ามาช่วยเหลือเพิ่มจำนวนเงินกู้ยืม และขยายเวลาในการชำระเงินคืน เพื่อกลุ่มจะได้ขยายการผลิตและรับสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก ส่วนเรื่องของการคำนวณต้นทุนกำไร สมาชิกกลุ่มใช้วิธีการง่ายๆ เพราะจำนวนเงินไม่มาก รวมทั้งมีเลขอาของกลุ่มเป็นผู้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และงบการเงิน และรายงานให้สมาชิกกลุ่มทราบเป็นประจำ

1.2 กลุ่มแปรรูป ประกอบด้วย กลุ่มแม่ครูแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร, กลุ่มทำแคบหมู, กลุ่มกระเทียมดอง, กลุ่มทำขนมทองม้วน, กลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร, กลุ่มน้ำดื่มจอมแจ้ง (ยกเว้นกลุ่มน้ำพริกตาแดง และกลุ่มปุยชีวภาพ)

ด้านการผลิต

กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่พบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ และวัตถุดิบมีราคาแพง ต้องไปหาซื้อวัตถุดิบนอกท้องถิ่น ทำให้ต้นทุนด้านการผลิตเพิ่มมากขึ้น สมาชิกขาดทักษะและความชำนาญในการผลิต จึงไม่มีการพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์ รวมถึงขาดโรงเรือนที่สะอาดและเหมาะสมและจากการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิตพบปัญหาเกี่ยวกับวิธีการใช้ต้นทุนเพิ่มขึ้น และบางกลุ่มขาดแคลนเครื่องจักร รวมถึงกลุ่มขาดความมั่นใจในคุณภาพของสินค้า เนื่องจากสินค้ายังไม่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ เช่น อ.ย. ดังนั้นกลุ่มอาชีพจึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุนอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการผลิต รวมถึงโรงเรือน และให้ความรู้ คำนะนำในการผลิตที่ทันสมัยและต่อเนื่อง

ด้านการตลาด

กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ไม่มีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน ไม่มีการขยายตลาด จึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือในการหาตลาดรองรับสินค้าเพิ่มเติม สร้างเครือข่าย ช่วยประชาสัมพันธ์ และจัดหาสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่มประจำตำบล

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งแยกกัน ขาดความสามัคคี และขาดจิตสำนึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน สมาชิกบางคนแยกตัวออกไปทำเอง เนื่องจากเห็นว่าได้รับค่าแรงและกำไรจากกลุ่มไม่คุ้มค่า รวมถึงสมาชิกหลายคน ไม่สนใจ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ดังนั้นทางกลุ่มจึงต้องการให้หน่วยงานราชการจัดเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้เพื่อให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม

ด้านการเงิน

พบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน เนื่องจากการนำสินค้าไปฝากขายและเก็บเงินได้ไม่ครบ และสิ่งที่กลุ่มต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือ คือ เพิ่มจำนวนเงินกู้ และเพิ่มระยะเวลาการให้กู้จาก 1 ปี เป็น 2 ปี

1.3. กลุ่มหัตถกรรม ประกอบด้วย กลุ่มตัดเย็บผ้าห่ม และกลุ่มพรมเช็ดเท้า

ด้านการผลิต

พบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ จึงต้องไปซื้อจากนอกชุมชน ทำให้ต้นทุนในเรื่องของค่าขนส่งเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสมาชิกที่เป็นแรงงานไม่เข้าใจวิธีการ ขั้นตอนในการผลิต ขาดฝีมือขาดทักษะในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ขาดการพัฒนาสินค้าในรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งจากปัญหาที่พบ จึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยในการพัฒนาฝีมือทักษะของแรงงานให้มีคุณภาพได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น สนับสนุนเครื่องจักรเพิ่มเติม รวมทั้งสนับสนุนโรงเรียนสำหรับเก็บวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป และให้คำแนะนำจนกว่ากลุ่มจะมีความเข้มแข็ง

ด้านการตลาด

พบปัญหา ผลิตสินค้าได้น้อยกว่าความต้องการของตลาด จากการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและขาดเครื่องจักรในการผลิต จึงไม่มีการขยายตลาด โดยทางกลุ่มต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยหาตลาดรองรับสินค้าเพิ่มเติม ออกแบบสินค้าให้สวยงาม น่าใช้และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักสินค้า

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

พบปัญหา คือ สมาชิกของกลุ่มขาดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน ขาดความกระตือรือร้นในการรวมกลุ่ม ไม่มีที่ทำการกลุ่ม สมาชิกหลายคนกฎระเบียบ ข้อบังคับ ดังนั้นกลุ่มจึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม

ด้านการเงิน

พบปัญหา คือ รายได้น้อย จึงทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ไม่มีความสามารถ
จ่ายค่าแรงงานให้แก่สมาชิก มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ จึงต้องการให้หน่วยงานราชการ
เข้ามาช่วยในการเพิ่มเงินกู้ยืมและขยายเวลาการให้กู้ยืมเงิน

สำหรับกลุ่มน้ำพริกตาแดง และกลุ่มปู้ชีวภาพ จากการสัมภาษณ์ไม่พบปัญหา
ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการเงิน เป็นสินค้า OTOP
ระดับ 4 ดาว และกลุ่มยังมีความเข้มแข็ง ผู้ศึกษาจึงนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการ
สนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหให้แก่กลุ่มอาชีพอื่น ๆ และจากการสนทนา
กลุ่มปรากฏผล ดังนี้

การสนทนากลุ่มเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาล
ตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสนทนากลุ่ม
โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนายกเทศมนตรีตำบลแม่สรวย
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ นักพัฒนาชุมชน รวมทั้งประธานและคณะกรรมการ
กลุ่มน้ำพริกตาแดง หมู่ที่ 5 และกลุ่มปู้ชีวภาพ หมู่ที่ 12 ในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย
อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 11 คน และนอกจากนี้ยังมีสมาชิก
กลุ่มอาชีพอื่นๆ เข้าร่วมฟังการสนทนากลุ่มในครั้งนี้อีกด้วย โดยจัดสนทนากลุ่ม
ณ สวนน้ำสรวย เทศบาลตำบลแม่สรวย ในวันเสาร์ที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 เพื่อสนทนา
เกี่ยวกับความสำเร็จจากการดำเนินการด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหาร
จัดการกลุ่ม ด้านการเงิน และยังได้รับการยอมรับเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว และ
การสร้างความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มอาชีพ
ในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายที่พบจากการดำเนินงานของ
กลุ่มอาชีพที่ผ่านมา รวมถึงผู้ศึกษาได้นำปัญหาที่พบจากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มอาชีพ
ต่างๆ รวมจำนวน 10 กลุ่ม ซึ่งเป็นข้อมูลปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และ
ด้านการเงิน มาเป็นหัวข้อในการสนทนา โดยผลการสนทนากลุ่มมีดังนี้

กลุ่มน้ำพริกตาแดง สรุปได้ว่า กลุ่มน้ำพริกตาแดงส่งเสริมให้สมาชิกปลูกวัตถุดิบ
ไว้ผลิตสินค้าเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต ทั้งเรื่องของราคาวัตถุดิบและการลดค่าขนส่ง
โดยมีการผลิตน้ำพริกตามคำสั่งของลูกค้าและตามปริมาณความต้องการของตลาด มุ่งเน้น
ผลิตน้ำพริกให้มีรสชาติและรูปแบบตามความต้องการของผู้บริโภค ไม่ใส่สารกันบูด รวม

ทั้งมีการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและพัฒนารูปแบบการบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้สินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์ ได้มาตรฐานตามการรับรองคุณภาพจาก ออ. และได้รับการยอมรับให้เป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว ซึ่งจากการที่น้ำพริกตาแดงเป็นวัฒนธรรมการกินของคนที่ย้ายอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย จึงทำให้ทางกลุ่มสามารถหาตลาดรองรับได้เอง รวมถึงมีการขยายตลาดทั้งตลาดภายในและตลาดภายนอกได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ทางกลุ่มมีระเบียบข้อบังคับ มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับเครือข่ายกลุ่มอาชีพอำเภอต่าง ๆ โดยผ่านสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่สรวยเป็นผู้ประสานงาน และมีการระดมเงินทุนจากสมาชิกเพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียน โดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่น

กลุ่มปู้ชีวภาพ สรุปได้ว่า กลุ่มปู้ชีวภาพมีการสำรวจทรัพยากรในชุมชนและจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ จึงสามารถใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถขยายอัตราการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดภายนอกชุมชน จึงทำให้มีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน ซึ่งเป็นผลมาจากการจำหน่ายสินค้าให้สมาชิกในกลุ่มใช้เพื่อให้สามารถนำไปประชาสัมพันธ์บอกเพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องในชุมชน เพื่อให้ได้การยอมรับในตัวสินค้า รวมถึงทางกลุ่มมีประธานกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม จึงมีการจัดทำแผน การดำเนินงาน จัดทำระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มได้อย่างถูกต้องตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล รวมทั้งคณะกรรมการกลุ่มมีความเข้มแข็ง เสียสละ และทำงานด้วยความโปร่งใส จึงทำให้มีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มจำนวนมาก สามารถระดมทุนให้กับทางกลุ่ม โดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากเทศบาลหรือหน่วยงานอื่น และสามารถจัดสรรปันผลคืนให้แก่สมาชิกทุกปีในเดือนมิถุนายน

2. แนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาล ตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

แนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาของกลุ่มอาชีพน้ำพริกตาแดงจนได้รับความสำเร็จเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว และความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพปู้ชีวภาพ รวมถึงความสามารถบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ของทั้งสองกลุ่มที่สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มอาชีพอื่นๆ มีดังนี้

2.1 ด้านการผลิต

กลุ่มเกิดจากชุมชนที่มีวัฒนธรรมอยู่กันแบบเครือญาติ รักใคร่ มีความสามัคคี การต้องการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจและให้ความสนใจในกิจกรรมต่างๆ เหมือนกัน รวมถึงการคำนึงถึงสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวคือ ควรใช้ทรัพยากรภายในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุน ใช้แรงงานจากสมาชิกในกลุ่มเอง ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเน้นผลิตสินค้าที่มีคุณภาพจนได้รับการยอมรับให้เป็นสินค้า OTOP ของชุมชน

2.2 ด้านการตลาด

ควรตั้งเป้าหมายของกลุ่ม คือ มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเพื่อตลาดในชุมชน โดยให้สมาชิกในกลุ่มใช้เพื่อให้สามารถนำไปประชาสัมพันธ์บอกเพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องในชุมชน เพื่อให้ได้การยอมรับในตัวสินค้า จึงขยายตลาดออกไปสู่ภายนอก

2.3 ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการกลุ่ม ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ ซึ่งความเข้มแข็งของกลุ่มจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายประการ ได้แก่ ความเข้มแข็งและเสถียรของผู้นำกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน รวมถึงสมาชิกเคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีความสามัคคี การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการคิด และวางแผนงานโครงการของกลุ่มในระยะยาว เพื่อให้กลุ่มมีแนวทางในการปฏิบัติงาน ขอรับการสนับสนุนและเงินอุดหนุนจากหน่วยงานราชการต่างๆ

2.4 ด้านการเงิน

การแก้ไขสภาพคล่องทางการเงินของกลุ่ม โดยพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด จากการระดมทุนลงหุ้น เพื่อไม่ให้มีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานอื่น มีการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน มีการชี้แจงให้สมาชิกได้รับทราบ สามารถคำนวณต้นทุนและกำไร จัดสรรเงินบางส่วนเพื่อเป็นต้นทุนและเงินสำรองใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เสมอภาค และทั่วถึง

อภิปรายผล

1. ปัญหาการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1.1 ด้านการผลิต จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอาชีพที่พบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนทรัพยากร วัตถุดิบ และแรงงานที่ใช้ในการดำเนินการผลิต วัตถุดิบหายาก มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนด้านการผลิตเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูกกระเทียม กลุ่มเพาะเห็ด และกลุ่มทำแคบหมู นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านการผลิตเกี่ยวกับสมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิต ขาดทักษะและความชำนาญ ส่งผลให้สินค้ามีคุณภาพ ไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ ไม่มีการพัฒนาสินค้า และบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ ซึ่งกลุ่มที่พบปัญหา คือ กลุ่มเพาะเห็ด และกลุ่มแม่ครัวแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดตั้งกลุ่มขึ้นในครั้งแรกขาดการวางแผน หรือกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม ให้ชัดเจน รวมถึงขาดการตรวจสอบทักษะในกระบวนการผลิตของแรงงานของกลุ่ม และ มุ่งเน้นผลิตสินค้าเลียนแบบกลุ่มอื่นที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในกระบวนการผลิต ประกอบด้วยปัจจัยหลายเรื่องทั้งเรื่องของวัตถุดิบที่กลุ่มไม่ได้ศึกษามาก่อนว่า ในท้องถิ่น มีวัตถุดิบหรือไม่ รวมถึงความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการผลิต ซึ่งอาจเนื่องมาจากขาดการ ประสานกับหน่วยงานของรัฐที่จะเข้ามาช่วยเหลือให้การฝึกอบรมหรือให้คำแนะนำเพิ่มเติม รวมถึงการพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ จึงทำให้กลุ่มอาชีพพบปัญหาสำคัญ ด้านการผลิตในเรื่องขาดแคลนวัตถุดิบในท้องถิ่น จนต้องไปหาซื้อภายนอกท้องถิ่น และ ปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ สอดคล้องกับ จุลศักดิ์ ชาญณรงค์ (2546 : 15-16) ที่กล่าวถึงปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการประกอบธุรกิจของ องค์กรชุมชน คือ ด้านการผลิต ซึ่งมักจะประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ สินค้า ขาดคุณภาพ ไม่ตรงตามมาตรฐาน ขาดแคลนแรงงานระดับฝีมือ และมีแรงงานค่อนข้างต่ำ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับสินค้าไม่มีมาตรฐานรับรองหรือ อย. จึงทำให้ลูกค้าไม่มั่นใจในคุณภาพ ของสินค้า กลุ่มอาชีพที่พบปัญหา คือ กลุ่มกระเทียมดอง และกลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร ดังนั้น กลุ่มอาชีพจึงต้องการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติม โดยจัดอบรมวิธีการผลิต สาธิต และพัฒนาสินค้านวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ ผลผลิตที่ดีขึ้นและจำนวนมากขึ้น

1.2 ด้านการตลาด จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ไม่มีตลาด รองรับสินค้าที่แน่นอน มีลูกค้าจำนวนน้อยและมีตลาดในวงแคบ ๆ ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ปลูก

กระเทียม กลุ่มพาะเห็ด กลุ่มกระเทียมดอง กลุ่มทำขนม และกลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร ส่วนกลุ่มอาชีพที่ไม่มีการขยายตลาด เพราะมีคู่แข่งชันมาก โดยเฉพาะคู่แข่งชันจากกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นอื่น จึงทำให้ขายสินค้าได้ไม่แน่นอน ส่งผลให้รายได้ไม่แน่นอนตามไปด้วยได้แก่ กลุ่มทำแคบหมู ดังนั้น กลุ่มอาชีพจึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการหาตลาดรองรับสินค้าที่ใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะตลาดขายส่งและสร้างเครือข่าย ขยายตลาดออกนอกพื้นที่ต่างอำเภอ จังหวัดอื่น ๆ หรือภาคอื่น ๆ ให้กลุ่มสามารถผลิตสินค้าหรือมีงานให้ทำตลอดปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันทางภาครัฐได้มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ทุกชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อการผลิต ซึ่งทำให้แต่ละชุมชนต่างพยายามจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้น จึงทำให้มีกลุ่มอาชีพที่ซ้ำซ้อนกันหลายชุมชน รวมถึงกลุ่มขาดการสร้างเครือข่ายด้านการตลาดกับกลุ่มอาชีพอื่น จากการที่สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครือข่าย จึงทำให้การขยายตลาดออกสู่ภายนอกทำได้ยาก และส่งผลให้แต่ละกลุ่มอาชีพมีคู่แข่งชันจำนวนมาก และไม่สามารถหาตลาดรองรับสินค้าทั้งตลาดค้าปลีกและตลาดค้าส่งที่แน่นอนได้ สอดคล้องกับ จุลศักดิ์ ชาญณรงค์ (2546 : 15-16) ที่กล่าวถึงปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการประกอบการธุรกิจขององค์กรชุมชน คือ ด้านการตลาดเกี่ยวกับการไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัชฌนา ขำหาญ (2547) ที่ได้ศึกษาระบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนท้องถิ่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการตลาด พบปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทุกกลุ่มมีการแข่งขันมากขึ้น

1.3 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม จากผลการศึกษาพบว่า พบปัญหาด้านการบริหารจัดการกลุ่มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิก เพราะสมาชิกไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ขาดความสามัคคี ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงทำให้เกิดการแบ่งแยกกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มขาดผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้กลุ่มเกิดการแบ่งแยก รวมถึงการรวมตัวของกลุ่มอาชีพบางกลุ่มเป็นการรวมกลุ่มแบบหลวม ๆ ซึ่งสมาชิกบางรายได้รับเงินอุดหนุนและเงินให้กู้ยืมจากหน่วยงานราชการตามที่ตนเองต้องการแล้ว จึงขาดความสนใจ และความใส่ใจในเรื่องของกลุ่มอีก สอดคล้องกับ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542 : 124-138, 177-181) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลวของธุรกิจชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยมีลักษณะเชื่อคนมากกว่าระบบ ดังนั้นหากผู้นำเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการนำ มีความเสียสละ เป็นต้นธุรกิจชุมชนก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม คือ สมาชิกไม่รู้ลึกถึงการเป็นเจ้าของ

ร่วมกัน ซึ่งกลุ่มที่พบปัญหา คือ กลุ่มทำแคบหมู กลุ่มกระเทียมคอง กลุ่มทำขนม กลุ่มตัดเย็บผ้าห่ม และกลุ่มพรมเช็ดเท้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บางกลุ่มใช้เงินของตนเอง ในการลงทุนเพียงส่วนเดียว โดยส่วนใหญ่เป็นเงินที่ราชการสนับสนุนให้ หรือบางกลุ่ม ไม่ได้ใช้เงินของตนเองในการลงทุน แต่เป็นเงินที่ราชการสนับสนุนให้ทั้งหมด หรืออาจ เป็นเพราะว่าในการจัดตั้งกลุ่มมิได้เป็นความต้องการที่แท้จริงของกลุ่ม แต่ตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อ ต้องการเงินสนับสนุนจากทางราชการเท่านั้นเอง นอกจากนี้ยังพบปัญหาของสมาชิกกลุ่ม อาชีพส่วนใหญ่ขาดการฝึกฝน ถ่ายทอด และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน เพราะใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทักษะที่มีติดตัวมาเท่านั้น จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบ ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนราชการที่ให้ทางกลุ่มกู้ยืมเงิน เพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายเงินเพื่อ นำมาเป็นข้อมูลในการสนับสนุน แก่ใจ หรือให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหให้กับทางกลุ่ม ในอนาคต รวมถึงสมาชิกของกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นของตนเอง จึงทำให้ มีเวลาให้กับกลุ่มอาชีพน้อย ไม่สามารถปฏิบัติงานของกลุ่มได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งไม่มีเวลา ในการฝึกฝนและพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน จึงทำให้สมาชิกของกลุ่มอาชีพพบปัญหา ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอนก เหลาโชติ (2547) ที่ได้ศึกษา การบริหารจัดการธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมตุ๊กตาราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของกลุ่มฯ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของสมาชิก และยังสอดคล้องกับ ปรีชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ (2542 : 229 - 232) ที่ได้อธิบาย หลักการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ซึ่งจัดเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างกลุ่มและเครือข่าย ไว้ว่า ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การที่กลุ่มมีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ จะทำให้งานกลุ่มสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

1.4 ด้านการเงิน จากผลการศึกษาพบว่า พบปัญหาด้านการเงินเกี่ยวกับสภาพ คล่องทางการเงิน โดยมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอในการดำเนินการผลิต เนื่องจากต้นทุน สูง ทำให้ไม่สามารถซื้อวัตถุดิบเพื่อนำมาผลิตได้ครั้งละมาก ๆ รวมทั้งสินค้าที่ฝากขายเก็บ เงินได้ช้ามาก และพบปัญหาในปีที่ผ่านมาบางกลุ่มผลิตสินค้าได้จำนวนน้อย ไม่ตรงตาม เป้าหมายและความต้องการของลูกค้าหรือบางกลุ่มผลิตได้จำนวนมาก แต่ขายได้ จำนวนน้อย จึงทำให้มีกำไรจากการดำเนินงานไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งกลุ่มที่ พบปัญหา ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูกกระเทียม กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มทำขนม และกลุ่มน้ำดื่มสมุนไพร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพคล่องทางการเงินและการมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอ มีความสำคัญต่อจำนวนของสินค้าที่ผลิตได้ ซึ่งหากทางกลุ่มมีสภาพคล่องทางการเงิน

ก็จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจึงต้องการให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือด้านการเงิน คือ ต้องการให้เทศบาลเพิ่มเงินลงทุนโดยให้กู้ยืมเพิ่มให้เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่ม เพื่อกลุ่มจะได้ขยายการผลิต และต้องการให้เทศบาลขยายระยะเวลาการให้กู้ยืมเงินให้ยาวนานขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัชฌนา ขำหาญ (2547) ที่ได้ศึกษาระบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนท้องถิ่น หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเงินส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในด้านเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนที่จริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสม่าเสมอให้กับชุมชนในท้องถิ่นอย่างเสมอภาคก็สามารถที่จะพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

2.1 ด้านการผลิต จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเกิดจากชุมชนที่มีวัฒนธรรมอยู่กันแบบเครือญาติ รักใคร่ มีความสามัคคี การต้องใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจและให้ความสนใจในกิจกรรมต่างๆ เหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เหมือนกันจะส่งผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีความรักใคร่ และความสามัคคี จะส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มนั้นๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ซึ่งจัดเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างกลุ่มและเครือข่ายของ ปาริชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ (2542 : 229 - 232) ที่ได้อธิบายหลักการส่งเสริมการรวมกลุ่ม ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การที่กลุ่มมีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ จะทำให้งานกลุ่มสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ นอกจากนี้ด้านการผลิตที่มีความสำคัญที่กลุ่มควรให้ความสนใจ คือ การคำนึงถึงสุขภาพ สิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดต้นทุน ใช้แรงงานจากสมาชิกในกลุ่ม ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมุ่งเน้นการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพจนได้รับการยอมรับให้เป็นสินค้า OTOP ของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการใช้แรงงานจากสมาชิกของกลุ่ม ทำให้กลุ่มเกิดความได้เปรียบทางการผลิต โดยสามารถลดต้นทุนด้านวัตถุดิบ ด้านการขนส่ง ด้านแรงงาน รวมถึงด้านเวลา ซึ่งจะทำให้การดำเนินการผลิตมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้สินค้าที่ผลิตมีคุณภาพตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์ไธ แก้วบุญเรือง (2546) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ด้านการผลิตวัตถุดิบของชุมชนเป็นผลผลิตทางการเกษตรหรือทรัพยากรธรรมชาติ

ภายในชุมชนมากที่สุด

2.2 ด้านการตลาด จากผลการศึกษาพบว่า ควรมุ่งเน้นการผลิตสินค้าเพื่อตลาดในชุมชน โดยให้สมาชิกในกลุ่มใช้ เพื่อให้สามารถนำไปประชาสัมพันธ์รับออกเพื่อนบ้าน และญาติพี่น้องในชุมชน เพื่อให้ได้การยอมรับในตัวสินค้าจึงขยายตลาดออกไปสู่ภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันทางกลุ่มไม่มีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน มีลูกค้าจำนวนน้อยและมีตลาดในวงแคบ ๆ ดังนั้นการมุ่งเน้นการตลาดของกลุ่ม จึงต้องอาศัยการค้าปลีกเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปยอมรับในตัวสินค้าก่อน จึงจะสามารถขยายตลาดออกไปสู่ภายนอกได้ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านการตลาด เพื่อความสำเร็จของกลุ่มต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจชุมชนของโจนัส พลอยดี (2541 : 144 – 164) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านการตลาด โดยกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะเป็นกลุ่มที่มีลูกค้าที่แน่นอนและเพียงพอ ถึงแม้ว่าด้านค้าปลีกไม่มีลูกค้าที่แน่นอน แต่ต้องมีมากเพียงพอ ธุรกิจชุมชนที่มีผลผลิตไม่มากโดยทั่วไปจะอาศัยตลาดค้าปลีกเป็นสำคัญ

2.3 ด้านการบริหารจัดการ จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้กลุ่มประสบผลสำเร็จและมีความเข้มแข็ง ประกอบด้วย ความเข้มแข็งและความเสียสละของผู้นำกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน รวมถึงสมาชิกเคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีความสามัคคี มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มที่มีความเข้มแข็งและเสียสละ จะดำเนินงานของกลุ่มอย่างเต็มที่ ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับและแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และการเชื่อมโยงเครือข่ายและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ จะส่งผลต่อความเข้มแข็งและการพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอนก เหลาโชติ (2547) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมตุ๊กตาราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของกลุ่มฯ และส่งผลต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเป็นผู้นำ และระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่มเรื่องที่มีความสำคัญ คือ สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการคิด และวางแผนงาน โครงการ

ของกลุ่มในระยะยาว เพื่อให้กลุ่มมีแนวทางในการปฏิบัติงาน ขอรับการสนับสนุนและเงินอุดหนุนจากหน่วยงานราชการต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนงาน โครงการด้านต่างๆ ของกลุ่ม ก่อนการปฏิบัติจริง จะทำให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินงานได้ตรงตามกรอบและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวณีย์ วัลคำ และคณะ (2542) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มทอผ้าไหมสีธรรมชาติบ้านด่าน ตำบลเชียงหวาง อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพ คือ มีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรม

2.4 ด้านการเงิน จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ไขสภาพคล่องทางการเงินของกลุ่มโดยพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด จากการระดมทุนลงหุ้น เพื่อไม่ให้มีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานอื่น มีการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน มีการชี้แจงให้สมาชิกได้รับทราบ สามารถคำนวณต้นทุนและกำไร จัดสรรเงินบางส่วนเพื่อเป็นต้นทุนและเงินสำรองใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม เสมอภาค และทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแก้ไขสภาพคล่องทางการเงิน โดยการพึ่งพาตนเองจากการระดมทุนลงหุ้นของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อไม่ให้มีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานอื่นนั้น เป็นการแก้ไขปัญหาละยะยาว เพื่อความยั่งยืนของกลุ่ม รวมทั้งการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน และมีการชี้แจงให้สมาชิกได้รับทราบ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม และส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ เสมอเชื้อ (2551) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว : กรณีศึกษา ตำบลคงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี ได้แก่ โครงสร้างเงินทุน สภาพคล่องทางการเงิน การจัดทำบัญชีและงบการเงิน โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำบัญชีและงบการเงิน และยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจชุมชนของ ไจมนัส พลอยดี (2541 : 144 - 164) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน คือ กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้เงินทุนของตนเอง ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสิน ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินลงทุน มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากกว่าการพึ่งเงินกู้โดยไม่มีทุนสะสมของตนเอง กล่าวคือ กลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งตนเองด้านเงินทุน หรือสามารถระดมทุนจากชุมชนได้เองจึงมีโอกาที่จะอยู่ได้ และเติบโตได้มากกว่ากลุ่มที่พึ่งเงินทุนจากการกู้ยืม

รายการอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). **มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ.
- จิตต์ไธส แก้วบุญเรือง. (2546). **การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดลำปาง**. การศึกษาอิสระ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุลศักดิ์ ชาณณรงค์. (2546). **การศึกษาโครงสร้างองค์การธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์กล้วยจังหวัดนนทบุรี**. กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ไจมนัส พลอยดี. (2541). **แนวคิดธุรกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดสันเพรส โปรดักส์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2542). **ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2542). **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่องกระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มันทนา ขำหาญ. (2547). **การศึกษาระบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนท้องถิ่นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งทิพย์ เสมอเชื้อ. (2551). **การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว : กรณีศึกษา ตำบลคงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สวนีย์ วิลคำ และคณะ. (2542). **การประเมินผลยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง**. อุดรธานี : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรธานี.
- เอนก เหลาโชติ. (2547). **การบริหารจัดการธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมตุ๊กตาราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.